

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ФОЛІЄВОЇ КИСЛОТИ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ SPINA BIFIDA

Кириєнко С. В., Кіреєв І. В.

Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна
ivkireev@ukr.net

Вступ. *Spina bifida* (Розщелина хребта) - це тип дефекту нервової трубки. Нервова трубка - це структура, яка з часом розвивається в головний і спинний мозок дитини. Вона починає формуватися на ранніх термінах вагітності та закривається приблизно через 4 тижні після зачаття. При *spina bifida* частина нервової трубки не розвивається або не закривається належним чином, що призводить до дефектів спинного мозку та кісток хребта. До найпоширенішої та найважчої форми відносять *myelomeningocele*, коли спинний мозок відкритий дорсально, утворюючи плакodu на спині плода або новонародженої дитини.

Вартість життя дитини, народженої з *myelomeningocele*, оцінюється в понад 500 000 євро, з яких 37 % складають прямі медичні витрати, а решта – непрямі витрати, включаючи спеціальні освітні потреби та потреби в догляді, а також втрату потенційної роботи.

Поширеність *spina bifida* та інших дефектів нервової трубки становить 1 випадок на 1000 пологів у США та Європі. У всьому світі щорічно реєструють понад 140 000 дефектів нервової трубки плода.

Закрити отвір у хребті можливо оперативним шляхом, однак нервова система, як правило, вже пошкоджена. Неврологічні розлади можуть проявлятися у вигляді слабкості або повному паралічі ніг, нетриманні калу та сечі, втраті чутливості шкіри в ногах і навколо сідниць, можливе зниження інтелекту. У більшості немовлят діагностують гідроцефалію.

Наразі невідомо, що викликає *spina bifida*, проте, встановлені генетичні та негенетичні фактори. Спадковість (генетичний компонент ризику) оцінюється в 60-70 %. Найвідомішим, значним, найчастішим негенетичним фактором є нестача фолієвої кислоти до зачаття та на ранніх стадіях вагітності, крім цього вчені відмітили вживання алкоголю та кофеїну, куріння, прегестаційне ожиріння, прегестаційний інсулінозалежний діабет вагітної, інфекції та хвороби матері, низьке споживання метіоніну, низький рівень холіну та вітаміну B₁₂ в сироватці крові, низький рівень вітаміну С, низьке споживання цинку, психосоціальний стрес, застосування вальпроєвої кислоти, деякі фактори навколишнього середовища (забруднення атмосферного повітря).

Все ж вважається. найкращий та дієвий спосіб запобігти розщелині хребта - приймати добавки фолієвої кислоти до зачаття та під час вагітності. За рекомендаціями ВООЗ та Національного інституту охорони здоров'я і досконалості допомоги (NICE) варто приймати фолієву кислоту по 400 мкг щодня мінімум за три місяці до зачаття та мінімум до 12 тижнів вагітності.

У Великобританії було проведено дослідження, де серед 108 525 вагітностей 84,9 % матерів приймали фолієву кислоту під час вагітності, з них

лише 25,5 % почали приймати фолієву кислоту до зачаття. Подібних статистичних досліджень в Україні не проводилось.

Низький рівень профілактики дефекту нервової трубки, скоріше за всього, полягає в необізнаності населення щодо ролі фолієвої кислоти та відсутності фортифікації харчових продуктів.

Фортифікація продуктів харчування – це практика збільшення вмісту вітамінів та мікроелементів у продуктах харчування для покращення поживних якостей їжі та позитивного ефекту для здоров'я людей. Для України тема фортифікації досить нова та поки не має системної підтримки на державному рівні. Проте українцям також бракує мікроелементів та вітамінів, включаючи фолієву кислоту. На сьогодні, на ринку представлені імпорتنі збагачені каші та солодові напої, але не широко доступні. Збагачений хліб недоступний. Рівень знань по темі фортифікації взагалі не досліджувався.

Мета. Статистичне дослідження щодо вживання фолієвої кислоти на ранніх термінах вагітності. Визначити рівень обізнаності жінок по темі профілактики дефекту нервової трубки плода та щодо фортифікації харчових продуктів.

Матеріали та методи. Розробити та розповсюдити через соціальні мережі google – анкету. Цільова аудиторія анкетування - жінки, які були, є вагітні або планують запліднення в найближчому майбутньому.

Результати та їх обговорення. Наявні докази свідчать, що фолієва кислота знижує ризик розвитку дефектів нервової трубки та рекомендована у всьому світі жінкам, які планують завагітніти та вагітним. Також, фолієва кислота може попереджати розвиток епілептичних розладі, прееклампсії, анемії, затримки росту плода й аутизму. В Україні відсутні статистичні дані по кількості вживання фолієвої кислоти до та в період вагітності. Власним дослідженням буде встановлені ці дані.

Дане дослідження дасть змогу визначити рівень обізнаності жінок по встановленій темі. Також, робота включає збір даних про рівень знань жінок про фортифікацію харчових продуктів.

За отриманими результатами планується розробити модерний алгоритм популяризації необхідності фортифікації продуктів харчування в Україні та підвищення рівня знань по темі профілактики дефекту нервової трубки плода.

Висновки. Робота на тему «Обґрунтування застосування фолієвої кислоти для профілактики Spina bifida» - є статистичним дослідженням жінок України щодо їх застосування фолієвої кислоти до зачаття та під час вагітності та визначенню рівня обізнаності про роль фолієвої кислоти як елементу профілактики дефекту нервової трубки плода.

Ключові слова: Spina bifida, дефект нервової трубки плода, фолієва кислота, жінки, фортифікація.